

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Franciskanska ul. 6/l. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtak. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11:197.

Vsem članom, učiteljskim društvom UJU!¹

VI. glavna skupščina UJU nam je poverila dolžnost, da vodimo posle celokupnega učiteljstva, združenega v UJU.

Med tem ko smo to dolžnost sprejeli, smatramo za potrebno obrniti se na vse tovariše in tovarišice s pozivom na skupno in koristno delo za šolo in naš stan.

Naša želja je, zbrati v našem Udruženju vse učiteljstvo. Politično prepričanje naj ne loči učiteljstva od skupnega dela, isto naj se grupira tako kot zahteva dobrobit stanu in dobrobit šole. Skušali bomo ublažiti koren partizanstva in v lojalnem in skupnem sodelovanju vseh nas dati Udruženju več moči (a samim sebi več ugleda in respektiranja od strani oblasti) ter na ta način povzdigniti ugled učiteljstva in šole.

Zelimo, da se v naših vrstah čujejo vsi iskreni glasovi, da se izkoristi sodelovanje vseh učiteljskih, moči potrebnih Udruženju in pričakujemo od vseh odkritosrčnosti pri delu in energičnega nastopa za učiteljske pravice, ker smo prepričani, da nas bode skupno in odkritosrčno delo zblížalo, okrepilo Udruženje ter nas privedlo v boljše bodočnost in k večjim uspehom.

Ker ne podcenjujemo nobenega dobrega sveta, želimo, da se čujejo vsa mišljenja in ker verujemo v ljubezen vseh do Udruženja, zato apeliramo na tovarišice!

1. Da se zavzemajo za okrepitev okrajnih učiteljskih društev in privedejo s seboj tudi one, ki do sedaj še niso bili člani.

¹ Narodna Prosveta, št. 63 z dne 22. avg. 1926.

2. Da se pri okr. učit. društvih razpravlja o vseh vprašanjih, ki jih člani iznesejo, oziroma jih jim dostavi Glav. odbor. (Op.: ozir. Poverjeništvo.)

3. Da se dela na to, da prireajo učit. društva v tem letu kolikor mogoče več prireditev v korist Dijaškega doma v Beogradu in sanatorija v Koviljači (op.: ter Učit. konvikta v Ljubljani in Učit. doma v Mariboru).

4. Da skušajo društva pridobiti tudi izven društva podporne in ustanovne članke UJU.

5. Da vzdržujejo društva potom svojega poverjeništva kolikor mogoče tesnejšo zvezo s centralo, da bode ista poučena o željah in zahtevah svojih članov ter da se bode mogla zanje zavzemati.

6. Da vsi pripomoremo okrepiti zveze med poverjeništvi med seboj ter med poverjeništvi in centralo z druge strani tako, da bo mogel vsakdo uvideti, da smo složna celota. Občutil se bo enoten duh in enotno razpoloženje medsebojnemu spoznavanju in uspešnemu delu.

7. Da v imenu UJU ne podvzema nikdo nobenih korakov, dokler o stvari ne obvesti Izvršnega odbora UJU, ki je edini predstavnik učiteljstva in ki bo skušal povsod dostojno zastopati želje in zahteve učiteljstva.

8. Da odbori okraj. učit. društev takoj obvestijo poverjeništvo o izpadih kogarkoli napram učiteljstvu in njegovim pravicam, da bode moglo isto pravočasno obvestiti Izv. odbor za primerne protukrepe.

9. Izvršni odbor stoji na stališču, da se organiziranim članom UJU ne sme prizadeati nikakih krivic, kot je to pri nas navada in bo z vsemi silami deloval na

to, da zaščiti pravice svojih članov, pa naj bodo iste ogrožene kadarkoli in od katerekoli strani.

10. Apeliramo na vse neorganizirane tovariše, da pristopijo k svoji stanovski organizaciji kot člani. Kdor je izven organizacije, ne more pričakovati naše podpore. Kdor ni organiziran, kaže malo zanimanja za svoj stan in malodušnost v borbi. Udruženi smo močnejši in če smo složni, bode zmaga gotova.

11. Društva in poedinci naj širijo naš tisk. Naši listi so: »Učitelj« (Beograd), »Popotnik« (Ljubljana), »Nar. Prosveta« (Beograd), »Jedinstvo« (Zagreb), »Učit. Tovariš« (Ljubljana), »Pokret« (Split), »Zorica« (Beograd), »Zvonček« (Ljubljana), »Smilje« (Zagreb). S širjenjem našega tiska pomaga članstvo pokretu in udruženju in mu daje s tem več sile, da vztraja v delu in borbi. Če bi samo vsaka šola naročila vse imenovane liste, imeli bi ogromne uspehe. Potrebno je delovati na to, da se knjige za otroke in učitelje, izdane v Ljubljani in Zagrebu čitajo v Srbiji, Vojvodini in Črni gori in obratno; treba je na ta najboljši način pripravljati duhovno edinstvo, ki se o njem tako mnogo govori — a tako malo zanj dela. Učitelji naj započnejo to pot s svojim delom in to bo vzpodbuda tudi za druge.

Delovati se mora na to, da naročajo naše borbene stanovske liste tudi osebe izven organizacije. Vsakdo naj vidi, da je naša borba samo borba za naše pravice in za ugled šole in učiteljstva.

12. Apeliramo na člane, da vse svoje spore razpravljajo mirno in se varujejo javne polemike, ki zelo škoduje učiteljskemu ugledu. V takih slučajih naj se članstvo obrača na častni sod, ki naj se

ga ustanovi pri vsakem okrajnem društvu. Člani se morajo pokoriti odločitvam častnega sode.

13. Naša organizacija je močna, a postati mora še številnejša, močnejša in bolj respektovana. Moč organizacije je odvisna od zavesti članstva, od ljubezni istega do skupnega dela, od želje vsakomur pomagati in od iskrenega sodelovanja, da se vse dovrši v bratski slogi in dogovoru. Kjer je dobra volja, ljubezen do dela in sloga tam se vse doseže. Pogreški nehote storjeni se dajo popraviti; politična strast in partizanstvo pa ruši vse kar je dobro.

Ako bode članstvo razumelo naše naloge in nam pomagalo pri delu, potem morejo vsi tovariši računati na to, da bo Glavni in Izvršni Odbor storil vse za interese in dobro stanu, ki mu pripadamo, šole in naroda, ki mu služimo, da se bo potem vsak član v naši zajednici čutil močnejšega, varnejšega, samostojnejšega in srečnejšega. Uredil bo, da že enkrat prenehajo prepri v naši skupni hiši, da bodo obvarovane naše pravice, a izgubljene, da bodo povrnjene, da se ne bo noben posel, ki se tiče nas, reševal brez nas. Skušal bo urediti, da se med našim stanom izgledajo nesoglasja, da po nas ne bo mogel udarjati nikdo, ker bo vladala enodušnost za delo in za naš stan.

Apeliramo na tovariše in tovarišice, da skušajo z vsemi silami okrepiti moč Udruženja. Zvežimo z ljubeznijo in delom vse učiteljstvo, da bomo zamogli svoje delo kronati z uspehom in da bodo lahko poznejše generacije uvidele, da je bilo naše delo koristno stanu in šoli.

Vsem tovarišem in tovarišicam pošiljamo svoj iskren tovariški pozdrav.

Predsednik UJU:

Vlada K. Petrović.

Tajnik:

Jovan Milijević.

Podpredsednika:

Jelisava Vavra, Tihomir Kostić.

Člani Izvršnega Odbora: Petar Vuksanović, Mihailo Stanojević, Vujica Petković, Danilo Džordjević, Milutin Stanković, Anta Mladenović, Matija Ljujić iz Beograda, Pavle Flere, ref. min. prosv., Stevan Tinčor iz Zemuna. Člani Širjega Glavnega Odbora: Poverjeništvo Beograd: Milan Popović, Toma Kostić iz Beograda, Milan Smiljanić, učit. iz Zaječara, Todor Dimitrijević, učit. iz Gostivara, Djoka Petrović, sr. nadz. iz Nov. Sada. Poverjeništvo Zagreb: Josip Skavić, prof. učit. iz Zagreba, Anton Tunkl, Jelisava Vavra, Joca Milojević, Blaž Stetić iz Zagreba. Poverjeništvo Ljubljana: Andrej Skulj, sr. šol. nadz., Josip Kobal, str. učit. iz Ljubljane, Anton Gnus, šol. ravn. iz Dola pri Hrastniku, Anton Hren, šol. upravitelj Studenci pri Mariboru, Josip Lapajne, šol. upr. Cerklje pri Kranju. Poverjeništvo Sarajevo: Nedeljko Lazarević, Izaije Mitrović (Prijeđor), Ljuba Jovanović, Milan Sučević, učit. iz Sarajeva. Poverjeništvo Split: Dinko Vitović, Antun Kačić, Novak Krešimir (Šibenik), Tanazije Kolarji in Hinko Urodjenović. Namestniki Izvršnega Odbora: Dušan Milutinović, ref. min. prosv., Velja Dimitrijević, Djura Rančić, Bora Djordjević, Miladin Cvijović, Cveta Mitrovićeva, uč. iz Beograda. Namestniki Glavnega Odbora: za Pov. Beograd: Dušan Prica, sr. šol. nadz. iz Bečkereka, za Pov. Split: Ivo Mitrović, za Pov. Ljubljana: Ivan Dimnik, za Pov. Zagreb: Anton Srnić, za Pov. Sarajevo: Gligorije Jerić. Nadzorni Odbor: Jova Jakovljević, Filip Tošović, Boža Radulović, Julijana Gmizovića, Steva Ivković, Jela Ivanovića, uč. iz Beograda. Zamenici Nadz. Odbora: Milan Stanković iz Beograda, Dušan Djordjević iz Beograda, Jovan Dapčević s Cetinja.

LISTEK.

Delovanje Podmladka Rdečega Križa v naši državi.¹

Glavni Odbor Podmladka Crvenoga Krsta u šk. godini 1924/25 nastojao je da se rad u organizovanim školama što više razvije i da se uspostavi čvrsta veza između Gl. Odbora i tih škola. Zbog neposrednog saobraćaja rešeno je da se Glasnici ne šalju preko Oblasnih Odbora, kao pre, nego direktno školama. Tim je olakšano obl. odborima da oni mogu da razvijaju sa svoje strane jaču akciju za organizovanje škola, koje još nisu pristupile organizaciji, a kod organizovanih škola da pobuđuju veću delatnost.

Svoje raspise u izvesnim slučajevima šalje Gl. Odbor sa Glasnikom školama neposredno. Isto tako i obrasce i uputstva za rad, a od njih dobiva razredne karte kojima javljaju opis u organizaciju, i polugodišnje izveštaje. Po tim polugodišnjim izveštajima vidi se celokupan rad na izvođenju programa Podmlatka C. K. u nekoj školi i pregled prihoda i rashoda kao

¹ Ovaj godišnji izveštaj poslat je Glavnom Odboru Društva Crv. Krsta, Beograd i Ligi Društava Crv. Krsta, u Pariz.

i imovina svakog pojedinog odeljenja. Pored novih razrednih karata i polugodišnjih izveštaja, Gl. Odbor je u šk. 1924—25 godini uveo i dačke članske karte, koje dobiju svi članovi Podmlatka čim se prijave da pristupaju našem pokretu. Na kartama je ukratko iznesen program Podmlatka C. K. i u njih se unose dodatci o članarini, težini i visini člana. Karte služe kao legitimacije, a svake se godine zamenjuju novima.

I prošle godine, kao i pre, u školama se provodila higijenska pravila »Borbom za Dobro Zdravlje«, koje je obrasce Gl. Odbor u dovoljnoj količini štampao i slao svima članovima do četvrtog razreda srednje škole.

Da se nastavnici upoznaju sa idejama i radom Podmlatka C. K., Gl. Odbor je izdao i razaslao svima organizovanim školama brošuru: »Ciljevi i Metode Podmlatka Crvenoga Krsta«.

Glasnik je štampao od početka šk. godine u 20.000 primeraka i svakoj je školi slat na 10 učenika po jedan primerak, a od maja 1925 izdaje se u 10.000 primeraka i šalje se svakome razrednome odboru po jedan primerak besplatno. Ova restrikcija izdavanja Glasnika izvršena je zbog prevelikih troškova oko izdavanja i malog broja pretplatnika.

U prošloj šk. godini značke Podmlatka C. K. dobivali su samo članovi Odbora Podmlatka i to besplatno. Po želji

mnogih škola da se značke daju svima članovima Gl. Odbor je rešio, da značke mogu nositi svi članovi, ali pošto bi to bio veliki izdatak za Gl. Odbor kad bi se one delile besplatno, rešeno je da se prodaju po ceni stajanja.

Da bi se u celoj državi jednoga istoga dana pretresala pitanja o radu Podmlatka i manifestovale njegove ideje Gl. Odbor je rešio da se kao dan Podmlatka uzme praznik Ujedinjenja 1. decembra svake godine. Toga dana imaju članovi da se sastanu u svojim školama, iznesu bilans svoga prošlogodišnjeg rada, da stvore definitivni program za novu šk. godinu i da učine nešto za svoje dugove, koji u nečem oskudevaju.

Da bi se ideja Podmlatka širila među đacima, Gl. Odbor je rešio da se za šk. godinu 1925/26 izda dački kalendar P. C. K. Kalendar je štampao u 30.000 primeraka i rasposlat svima školama u državi da se rasprodaje.

Kako su članovi Podmlatka C. K. dužni sami da zaraduju sredstva, kojima će plaćati članarinu i činiti dobra dela, Gl. Odbor je naročitu pažnju posvetio osnivanju radionica Podmlatka C. K. uz škole. Upravitelj Učit. Škole iz Aleksinca i urednik Radne Škole, g. J. Jovanović obišao je po želji Gl. Odbora radi organizovanja radionica Podmlatka Skoplje, Niš, Vranje, Kragujevac i Leskovac. Najveća

smetnja osnivanju radionica, bila je što nije bilo učitelja, koji bi znali predavati deci ručni rad. Da bi se tome nedostatku doskočilo, Gl. Odbor je pomogao i radio na osnivanju tečajeva ručnoga rada za učitelje u Aleksincu, N. Sadu, Zagrebu, Ljubljani i Sarajevu. Tečajeve su organizovali Obl. Odbori dotičnih mesta. Samo u Aleksincu, gde nema Obl. Odbora, brio se o tečaju Mesni Odbor, odnosno upravitelj Učit. Škole g. J. Jovanović. Tečajevi su održani za vreme ferija od 6. jula do 14. avgusta, a sudelovači su se izdržavali o svom trošku Gl. Odbor snosio je troškove honorara nastavnima tečaja i režijske troškove, a Obl. Odbori većinom su se brinuli da nabave materijal potreban za radionice, da ne bi učitelji morali iz svojih sredstava i to nabavljati. Ministarstvo Prosvete odobrilo je ove tečajeve i izvestilo nas da nam je za njih stavljena na raspoloženje subvencija od 50.000 Din. Ova je odluka, žali Bože, drugim jednim rešenjem poništena. Tako je Gl. Odbor C. K. izdao za izdržavanje ovih tečajeva 66.418 Din iz svojih sredstava. Liga Društva C. K. iz Pariza pomogla je održavanje ovih tečajeva sa 326 dolara (18.582 Din) iz Rokfelerovog Fonda. Utrošeno je prema tome svega 85.000 ne računajući tu troškove oblasnih odbora. Učitelji su na tečajevima izučavali one zanate, koje mogu predavati u svojim školama i u radionicama Podmlatka i to:

Vse šolske knjige in druge šolske potrebščine ima v zalogi knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Zahtevajte cenike!